

is ad Brunichildem Francorum Reginam conscripsit (epist. 50. lib. 6. ipsius Operum Tomo II. pag. 858.) ju-
re, ac merito ad prædictos Reges transferre Nos posse censemus: Epistolam nostrarum series, que Reli-
giosum anulum, & pia mentis studium continet, non solum voluntatis vestre fecit. Nos laudare propositum,
sed etiam libenter invitato postulata concedere. Tum etiam ei, que alter rec. mem. Prædecessor noster
Innocentius Papa III. ad Regem Castella scriptis (epist. 154. lib. 14.) Cum Personam tuam inter Catholicos
Reges speciale diligamus in Domino caritate, in his, que secundum Deum requiris a Nobis, favore Tibi
Apostolicum libenter animo imperitum: atque alia, que idem (epist. 24. lib. 15.) scriptis ad Regem Lusita-
num: Atque est antem, ut quos ad Populi regnum & salutem, dispensatio celestis eligit, Apostolica Seder
sincero prosequitur officia: & in justis postulationibus studat officiuerit exaudire; eadem sane praesentium
Hispanie, ac Portugalie Regum pietati, ac dignitati mirum in modum congruere videtur. Quorum pra-
terea consimiles postulationes, hac de re Nobis exhibitas, & parem pro Religione zelum, eximiunque
Christianæ Fidei in remotissimis etiam Hispaniæ propaganda studium, perspicui argumentis Nobis assi-
duo comprobatum, dum latu suspicimus, hac etiam utique simul aptanda censemus: que noster quoque
Prædecessor S. Leo Magnus ad Theodosium Augustum scribebat, epist. 21. ipsius Operum Tom. I. pag. 238.
Quantum præsidii Dominus Ecclesia sue in fide Vesta Clementia preparari, his etiam litteris, quas ad
me missis, ostendit; ut Vobis non solum Regum, sed etiam Sacerdotalem animum inesse gaudeamus. Si-
quidem præter Imperiales, & publicas curas, piissimum solicitudinem Christiane Religionis habet.

Quamvis vero antehac in Regno Aragonie Sacerdotibus Regularibus prædicta die tres
Ad unitatem Ritus servandam, trina permittitur Missa omnis hoc inducere. &
comitatu boc inducere.

Ritum soli primum Episcopi adaptantur, ac sibi suaque Dignitati proprium fecerint; sed postea, ad evitanciam
dissimilitudinem, hujusmodi facultas ad omnes inferioris quoque Ordinis Sacerdotes extensa fuit, quemad-
modum a Nobis demonstratum est in Tractatu de Festis Domini, part. 1. pag. 248.

Applicationem autem Missarum hoc nostro Indulto concessaram, tertiae nimirum à
Sacerdotibus Sæcularibus in Regno Aragonie, secunda vero, ac tercia ab omnibus existen-
tibus in aliis Regionibus hoc Decretum comprehensis, iussimus fieri, non quidem pro
aliquo precipiti Defuncto, sed pro omnibus Fidelium Defunctis in genere; tum quia id
magis consonantem visum est pte, ac religiosi menti duorum Regum hujusmodi In-
dulitus extipitum; tum quia Ecclesiæ spiritus id maxime postulabat; Siquidem con-
stat generalē Commemorationem omnium Fidelium Defunctorum secundam diei Mensis
Novembri affixam, janusque a sacculo non ab Almario Fortunato propositam, ver-
tente autem sæculo undecimo a Beato Odilione Abate pro omnibus Monasteriis subi subiectis receptam,

aque ab his deinceps Prædecessori nostri Joannis Papa XIX. auctoritate, ad universam Ecclesiæ propaga-
tam fuisse, ea potissimum de causa, ut, post celebratam prædictam die Festivitatem in honorem Sanctorum
cum Christo regnantium, omnium quoque Iustorum Animæ in Purgatorio detentæ, ac cor-
testis gloriae consortium expectantes, generalibus Ecclesiæ suffragis adjuventur. De hac re latius disseri-
mus in opere, quod scriptissim in Acta nonnullorum Sanctorum, quorum Officia celebrantur in nostra Bo-
noniensi Civitate, ac Diœcesi, in Editione Patovina, cap. 22. Unde satis patet, quam justa de causa prædic-
tas Missas non aliquibus peculiaribus Defunctis, sed omnibus in communis Fideibus in Christo dormientibus
applicandas esse voluerimus.

Quam vero Nobis semper cordi fuerit, ut juxta Sacrorum Canonum prescriptum, a
Aviditatis species celebratione Sacrosancti Missæ Sacrifici omnem avaritiae speciem, omnemque sordidi cap-
tandi lucri prætextum longissimum arceremus, satis compertum esse putamus ex his, que
sum in Archiepiscopatu Bononiensi, tunc in Supremi Pontificatus administratione, in hunc
finem præstisimus, Etiam inter Pastorales Institutiones nostras, præter quinquagesimum sex-
tam, in qua plures hac de Ecclesiastica Disciplina regulas demonstravimus, & omnino observant præceptum,
adest etiam nonagesima secunda, in qua Sanctissimi Apostolice huic Sedi decretis inherentes, pravam
quamdam damnationis consuetudinem, qua contendeant nonnulli licetum esse Missas ita celebrare, ut
earum fructus medium in antecessum applicarent pro iis, qui postea elemosynam offerendo illius appli-
cationem expeterent. Inter nostras vero Apostolicas Constitutiones in Bullari Nostri Tom. I. impressas, ex-
tant vigesima secunda, & vigesima tertia, quibus severissime vetimus per Nos est, ne elemosyna pro Mis-
sarum celebratione colligantur, in locis, in quibus major est earum Taxa Synodalitatis, ut deinde Missæ
alibi celebrande committantur, ubi hujusmodi Taxa in minori quantitate statuta est. In novissimo autem
Tractatu Nostro de Synodo Diœcessana, lib. 5. cap. 8. num. 9. & 10. alia complura ad hanc rem pertinencia
studiosius collegimus.

Ab hoc itaque tramite nentiquam recedendum Nobis esse judicantes, decrevimus
Iudee precipua supra, atque statutum, ut pro celebratione, aut applicatione Missarum hoc nostro Im-
ratione, ubi ea- dito concessamus, nullum proorsus stipendum quicunque prætexatur, & aut colore accipi-
velet; quod ut à Nobis in præsenti casu decerneretur, specialis, quædam, & urgens
ratio Nos impulit, præter generales hasce, quas paulo ante indicavimus. Perspectum
est enim omnibus in Ecclesiastica Historia paulum modo versatis, plures olim fuisse dies

polyliturgicos, quibus nimirum singuli Sacerdotes plus quam semel Missarum sacrificia peragebant, ut erat
præter Natalem Domini, prima dies Mensis Januarii, Feria V. in Cœna Domini, Vigilia Ascensionis, tres
dies Jejuniū infra Octavam Pentecostes, aliquis dies Festi nonnullorum Sanctorum memoria dicati, ut Na-
tivitas Sancti Joanni Baptiste, & Natalis Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, de quibus Nos ipsi
monumenta proutimus in Opero de Festis D. N. Jesu Christi, part. 1. pag. 247.

Ut autem hujusmodi consuetudo generaliter tolleretur, & facultas celebrandi plu-
res Missas uno di, ad solum diem Natales Domini coarctaretur, non alia de causa
vetitia fuit, ut factum est, quam ut avaritia, & sordidae quæstibus adimeretur occasio, vel saltem
turpe questus tol-
lerentur.

Venerabilem Fratrem Episcopum Oscensem datis, & Excepta, & sequentibus. Ideo autem scripta Nostra in
hoc

hoc Decreto frequenter in medium protulimus, ne que jam alibi à Nobis dicta sunt, hic denud expicare,
& que alibi demonstravimus, iterum rationibus comprobare cogemur. Id vero, quod supra posuimus, à
duobus præterea scriptoribus in Ecclesiastici rebus apprime versatis assertur. Eorum alter est Thomassinus
in Opero de Veteri, & nova Ecclesiæ disciplina, part. 3. lib. 1. cap. 74. num. 6. ubi post allatum Constitu-
tionem Odonis Episcopi Parisiensis, videbile est: Nullus bis in die Missam audeat celebrare, aut cum auxiliis
Introitu, nisi in magna necessitate: haec subdit: Cum pecunia tunc ut plurimum ad Missam offerratur, hinc
avaritia species, vel suspicio quedam iterationi Missarum africabatur. Alter est Vicecomes in Tractatu de
Antiquis Missis Ritibus, lib. 3. cap. 28. circa fin. ubi postquam antiquam exposuit disciplinam, qua permit-
tebatur Sacerdoti plurimes Missas in die celebrare; de ipsis discipline mutatione deinde sic ait: Abrogatio-
nis autem causam, quantum eidem divisare possum, dedere nondinatores quidam, qui majoris pietatis mate-
riam ad turpe lucrum detorquere non sunt veriti, & facerunt, ut libertas priuca saltem hinc Regionibus
expira sit, ac desierit.

Si igitur multiplicias Missarum, que Sacerdotibus olim pluribus per annum diebus permittebatur, idèo
sublata fuit, ut avaritia quæstibus, aut obloquienti suspicionibus obviari ieretur, jure ac merito Nos In-
dulatum hoc Nostrum, quo Sacerdotibus in præfatis Regnis, atque Dominis commorantibus tres Missas in
die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum celebrare permisimus, hujusmodi expressa lege, at-
que disticta sanctione debimus, ut ne quis eorum pro Missis de novo concessis, ullus su-
pendi genus, quacunque de causa, & quolibet prætextu, aut colore recipere posset.

Hic accedit, quod quum petitiones insperferimus ab aliquibus peculiariibus Episcopis
Apostolicis. Sedi olim oblatas pro concessione celebracionis duarum, aut trium Missarum
alias denegata fuit, in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum; similius contraria expende-
re avaritia via
aperiatur.

se asserent, quam si facultas indulgeretur Sacerdotibus, ut plures Missas ea ipsa die celebrare possent,
contra verò in reijsendis iisdem petitionibus, id maxime spectratu fuisse agnoscimus, ne per hujusmodi
concessiones Ordo Sacerdotalis, apud detraactores in aviditate suspicionem, & infamiam adduceretur. Qua
etiam de causa Nos hanc concessionem nostram, prædicta lege adjecta, suspicionibus hujusmodi nullum
locum præbere posse volemus.

Hac sunt, que concedenda esse judicavimus, queque de præmissorum consilio, & Apostolica aucto-
ritate. Nostra concessimus; atque hec sunt, que in hujusmodi Indulti concessione pro oculis habimus;
queque omnia concessions datus presenti Decreto, quod à Nobis conditum, manu nostra subscriptissimus
hac die xxij. Augusti anni MDCCXLVIII. Anniversaria Coronationis nostra, ineunte Pontificatus Nostri Anno
Nono.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pontifex Decre-
tum confirmat per
Litteras Apostoli-
cas, cum clausu-
lis, &c.

Porro præsentium nostrum Decretum, atque in eo omnia, & singula contenta, ac
præscripta, quo firmius subsistant, & serventur exactius, atque etiam quatenus opus sit,
auctoritate Nostra Apostolica, tenore præsentium confirmamus, & approbamus; illucque,
& omnibus, ac singulis contentis, & præscriptis, Apostolice firmitatis robur adiungimus,
atque ita, ut præmittitur, omnino seruari mandamus. Decernentes easdem præsentes
litteras firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integratos
effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & spectabit in futurum, plenissime suffragari, & ab
eis respectiue sub irrogatis penitentiis, & censuris inviolabiliter observari; sicutque in præmissis per quoscumque
Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palati Apostolici Auditores judicari, & definiri debere,
ac irritum, & inane, si secum super his à quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit
attentari. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolico, ceterisque contrariis quibuscumque
Volumus autem, ut præsentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicuius
Notarii publici subscriptis, & sigillo Personæ in Ecclesiastica Dignitate constitute munitis, eadem prorsus
fides in iudicio, & extra adhibetur, que adhibetur iisdem præsentibus, si forent exhibita, vel
ostensta.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die xxvj. Augusti MDCCXLVIII.
Pontificatus nostri anno IX.

Cajetanus Amatus.

Locus Celebrations.

QUÆRERO VII. Quid de illo?

LVI. Resp. 1. Conc. Trid. postquam Sess. 22. in
Decreto de Sacrificio Missæ sic statuerat: Ut irreveren-
tia vitetur, singuli (Episcopi) in cuius Diocesis inter-
dicunt, non in cœlo, & ignoto Sacerdoti Missas celebrare
licet. Nemini præterea, qui publicè, & notori crimi-
nibus sit, aut sancto Altari ministrare, aut Sacris inter-
cere permittit. Subdit: Neque patientur privatis in domi-
bus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad Diuinum
tempore Cultum dedicata Oratoria ab eis ordinariis
designanda, & visitanda, sanctum hoc Sacrificium à Sa-
cralibus, aut Regularibus quibuscumque peragi. Hæc ibi.

Resp. 2. Ang. Doct. 3. p. q. 83. art. 3. ad 1. sic
ait: Regularibus hoc Sacramentum celebrari debet in domo,
per quam significatur Ecclesia, secundum illud 1.
Tim. 3. ut scias, quomodo oporteat te in domo DEI
conversari, quod est Ecclesia Dei vivi.

Ratio: hujus est major reverentia hujus Sacra-
menti, & devote Fidelium. Vide infra in hoc Ex. num. 62. in
notab. ante Resp. ad Q. 9. cur Ecclesia soleat consecrari.
Dixi, regulariter, seu ordinariè; quia excipiatur 1.

casus licetis dataz ab Episcopo, qui etsi olim ante
Trid. liberè, & absque necessitate potuerit, nunc ve-
ro solidum in casu necessitatē potest concedere, ut cele-
brebet in loco extra Ecclesiam, honesto tamen, &
decenti, etsi alio profano.

Excipiatur 2. casus necessitatis, utpote Legem non
habentis, ac tantæ, ut licetis ab Episcopo commode
peti non possit. Talis est casus: 1. Si Catholicis ex ha-
rietorum persecutione non permittitur in domo ali-
qua Divina celebrare, sed sub di. 2. Si Ecclesia po-
pulum non capiat, 3. In bello licet celebrare in tento-
rio, vel sub di. in defectu Ecclesia. 4. Pro dando
Vaticano defectu Ecclesie licet celebrare in domo priva-
tiva. Concurrunt enim hi duo præcepta, unum de non
celebrando in tali loco. Alterum de Vaticano, quod
secundum videtur esse altioris ordinis. Ergo primum
debet ei edere, 5. In longo itinere, ubi tempora non
occurrit, ut itinerantes audiant Missam. 6. Tempore
peccati, & ad evadendum periculum pestis, quæ
facilius contrahitur, dum populis in templo congrega-
tur. Extra similares casus extra Ecclesiam celebrare,
est peccatum mortale.

Kkkk

No-

Nota, quod licet iure communii antiquo non licet (excepto casu necessitatis) celebrare, nisi in Ecclesiis ab Episcopo consecratis, nunc tamen ordinarii licet in Ecclesiis, aut Oratoriis tantum benedictis, aut etiam non benedictis, deputatis tamen tantum Cultui Divino, ut patet ex *Irid. cit.*

LVII. *Licetne celebrare in flumine, vel mari?*

Dico: Non licet propter periculum effusio*s* sanguinis ex agitacione navis, præterquam quod in flumine non sit tanta necessitas, quia non est tam amplius, ut non possit declinari ad ripam, in quo differt a mari. Legitur tamen, quod Lusitanii in proxim deduxerint, quod celebrant in mari cessante periculo, seu mari tranquillo, quod navigationis periti jucicare debent. Et ita concessisse refertur *Clem. VIII*. ut *Paulus V.*

*Quid sentis de privilegio Predicatoribus, & Minoribus concessio*n* , vi cuius eis licetabat cel-barare in altari portatili in loco decenti, & honesto extra Ecclesiam, & Monasterium in cameris Sacularum?*

Dico: Certe esse, quod non sit revocatum quoad loca, infirmitas, grangias (pura, granaria, seu praedita) & Oratoria ipsorum Monasteriorum, sed in iis adhuc possunt sine licencia Episcopi exercitari rationib[us] causa erigere aram cum suis requisitis, & celebrare.

Ratio: Quia Concilium prohibet, ne Missae etiam a Regularibus celebrarent omnino extra Ecclesiam in dominibus priva*s*; *Sed* Oratoria, & altaria portatilia in grangias, & infirmitatis Religiosorum erecta non censentur, omnino extra Ecclesiam, quia iusta DD. communione nomine Ecclesie intelliguntur eam monasteria. Ergo Idem privilegium habent Religiosi a variis Pontificibus.

Dico: Probabilis videtur, quod *Irid.* derogavit dicto privilegio quoad privatas domos scutularium, & ex ea monasteria, ita ut sine Episcopi licentia eis non licet ibi celebrare.

Ratio: Quia *Conc.* (cuius verba in R. 1. ad Q. 6. sunt relata) expressè mandat Episcopis, ut non patientur à Religiosis ibi celebrari. Ergo Religiosi id prohibet. Ergo eorum privilegio derogatur. Et hac sententia servit ad conservandam pacem inter Episcopos, & Regulares, esque tutor, & praticè probabilit. Hinc magis subtilis quam vera est illa quondam DD. explicatio, quod nimur Religiosis id adhuc licet, usquecum Episcopi id prohibetur, cum Concilium dicat: Non patientur Episcopi. Sed quid opus est speciale prohibitionem Episcopi, cum adhuc prohibito*r* *Irid.* Indubitate enim prohibetur, quod pati non vult, ut fiat.

QUÆRO VIII. Licetne celebrare in Ecclesia violata, seu polluta, & in quibus casibus illa violatur?

LVIII. *Ante R. nota*: Ecclesiam polluit, vel violari, nihil aliud esse, quam in ea exerceri certas quasdam actiones turpes, indecentes, ac loco sacro injuriosas postea nominandas; eti[us] enim sacra à profanis, & turpibus physicis, & reipublica maculari nequent, bene tamen in morali hominum aestimatione. *Quo notato*,

Resp. 1. Per se loquendo mortaliter peccati, qui in Ecclesia violata celebriat; non tamen incurrit aliquam censuram, vel irregularitatem.

Ratio 1. p. Morali Fidelium existimatione valde indecens judicatur, immaculatum Hostiam, & Divinum Officium offerre in loco sceleribus contaminato, antequam fiat aliqua expurgatio, quia dominum DEI decet Sanctificatio. Ergo.

2. *Pars* ex eo constat, quia nihil tale in iure inventur.

Dixi, per se loquendo; quia licitum est 1. ex privilegio, si quod habeatur. 2. Cum licentia Episcopi. 3. Ex necessitate, ut patet ex S. Thom. cit. q. 83. art. 3. in c. ubi tamen requiriuntur consensu Episcopi; quod intelligitur, si necessitas non sit evidens; si vero evidens sit, toties à fortiori licet, quo-

ties licet celebrare extra locum sacram, quia primum adiut est decentius.

LIX. *Sex in jure casus sunt, in quibus Ecclesia pulluitur, uti sequuntur:*

Primus est homicidium voluntarium, & injuriosum intra Ecclesiam perpetratum quocumque modo, sive per occisionem, sive per suffocationem, etiam sui ipsius, quod sit publicum, & notorium. *Hinc 1.* Ecclesia non violatur, si homicidium sit casuale, vel factum a mente, ebrio, vel puer. 2. Nec si quis pro defensione sui occidat aggressorem, quia non est homicidium injuriosum. 3. Nec si quis extra Ecclesiam vulneratur, aut percussus in eius moriatur. 4. Ad Ecclesia: violationem non necessariò requirit effusio sanguinis, sed sufficit, quod ex percussione intra Ecclesiam facta sequatur, mortis in eadem. 5. Si quis existens in Ecclesia occidat, vel vulneret existentem extra, non violatur, bene tamen si extra existens occidat eum, qui est in Ecclesia. 6. Si Julex reum suspendat in Ecclesia violator, quia est occiso injurioso loco sacro. 7. Si quis pro fide in Ecclesia occidatur, seu martyrezur, viror opinio est, quod polluitur; quoniam enim (ut discutit noster *Corradus*) ipsa Ecclesia sanctificetur ex passiva effusione talis sanguinis, polluitur tamen ex effusione activa. Nam sceleratus est occidere virum sacrum, quam pravum.

Dixi 1. In Ecclesiam, sed intra eam. Si enim occasio existebat in teatro, vel turri, vel in spelunca terra, Ecclesia non violatur.

Dixi 2. Publicum, & notorium, sive juris, sive facti notitia, ut habeat communis sententia.

Secundus casus est effusio humani sanguinis publica, seu notoria (ut dictum est de homicidio) & mortaliter & peccaminosa, ac in magna quantitate. Exponit hoc bene *Lebeda*, & la *Cruz* sit: Non violatur Ecclesia per effusionem sanguinis in proprium defensionem, aut purè casualem, aut naturalem, ut cum è ruribus effluit, aut medicinali, ut cum alii aut alter licite. Et ut Ecclesia violetur, non est necesse, ut sanguis cadat in solo Ecclesia. Nam eti[us] caput in vase, aut accepto vulneri statim exas ab Ecclesia, violatur. Nec est necesse, quod percussor sit in Ecclesia; nam si extra Ecclesiam existens percutitur existens in Ecclesia, violatur; secus si existens in Ecclesia percussus existens extra Ecclesia.

Tertius casus est voluntaria, ac notoria pollutio, seu effusio humani seminis, sive cum, sive sine complice. *Idem* est de coitu. Si vero conjuges ex causa diuitiis in Ecclesia morentur, & coniugio defuncti manu, Ecclesia non polluitur, ut nec, si sit parva distillatio seminis, licet sit mortalis; vel si eius effusio sit involuntaria, vel fiat in teatro, campanili, cripta, &c. Ut Ecclesia violetur, non est opus, quod à semine effuso contingatur, qui violatio sequitur ex injuria loco sacro facta.

Nota, hic ex Engel in *Collegio Juris Canonici*, quæ fuerit ratio Ecclesie statuentis, quod Ecclesia potius violetur per humani sanguinis, & seminis effusionem, quam per alia delicta, v. g. blasphemiam, furtum, sacrilegium, perjurium, &c. Est ergo hæc Ratio: quia hæc duo crimina, scilicet sanguinis, & seminis effusionem, præ ceteris viis semper sacra Pagina à ministerio Divino exclusuntur; effusio sacrae sanguinis, quod contrariatur mansuetudini Christi, qui nullius sanguinem, sed suum innocentissimum pro nobis effudit; effusio autem seminis, quia contrariatur immaculata Hostia, & Virginea Proli.

Quartus casus est sepulta aliquius excommunicati, puta (post *Concil. Constanti*) non tolerari, seu vitandi, ut si publice, ac nomina sit denunciata.

tatus, vel notorius Clerici percussor, per eam violatur Ecclesia, sive sit consecrata, sive solum benedicta.

Quintus est sepulta hominis infidelis, seu non baptizati, etiam infantis, si tamen sit extra matris uterum; si enim adiut sit in illo, tamquam pars matris reputatur, & cum ea fieri sepeliri potest in Ecclesia, absque eo quod illa violetur. *Porro* si quis infidelis, seu non baptizatus in Ecclesia sepeliretur, antequam sacra in ea fiant, & antequam Catholici in ea sepeliantur, debet cadaver (si ab aliis discerni possit) prius exhumari, & Ecclesia, vel Coemeterium reconciliari.

Sextus casus est, si Ecclesia partes comburantur, aut ita destruantur, ut necesse sit eam de novo redificare, saltem quod majorem partem. In quo tamen casu non est propriè violatio Ecclesie, sed consecrationis depeditio, que proinde Ecclesia redificata non est reconcilianda, sed de novo consecrandā. Si ruit solum tectum, & paries manent integri, consecratio non amittitur, quia illa propriè sit, & versatur circa paries. Si Ecclesia non sit consecrata, sed solum benedicta, non perdit benedictio per hoc, quod ruant paries; qui benedictio versatur circa solum, seu terram, qua durante durat & illa.

Nota, quod si Cemeterium sit Ecclesia contigua, polluit illa polluator & illud; quia accessor sequitur summa principale, non autem è converso. Si si contigua non sit, tunc Ecclesia polluta, Cemeterium non polluitur.

QUÆRO IX. Quis Ecclesiam pollutum potest reconciliare?

LX. *Resp.* Ex discursu nostri *Corradi*, qui sic habet: Loquendo de Ecclesia consecrata, potest eam reconciliare Episcopus, non tamen simplex Sacerdos nisi ex commissione Papæ, aqua prius per Episcopum benedicta, ut ait S. Antonius, 3. part. tit. 12. cap. 6. §. 5. ac *Sylvester* verb: *Consecratio Ecclesie*, §. 8. Si vero Ecclesia non era consecrata, poterit reconciliari per simplicem Sacerdotem cum simplici aqua benedicta, non autem cum aqua benedicta, vino, & cinere mixta, cum qua Episcopus reconciliat Ecclesiam consecratam, ut prefati DD. inquit ibidem.

*Venit ex Privilegio *Julii II.* possunt Generales, & Provinciales, eorumque vices gerentes Ordinis Minorum libere Ecclesias, Coemeteria, Oratoria, & Capitula eorum solemni benedictione benedicere, ac illas, seu illas, quomodo cumque pollutis, seu polluta, quoties opus fuerit, aqua tamen prius per aliquem Catholicum Episcopum, ut moris est, amittere, & reconciliare, &c. Et idem concedit Leo X. quod quidem privilegium est etiam in nostro Privilegio, quod potest etiam in Ecclesia consecrata, ut ex parte Episcopi dispensare,*

Quid si reconciliatio Ecclesie tam citò commode non possit fieri, possetne Episcopus dispensare, ut in ea licet Divina peragere?

Dico: Si Divina ad interim possent peragi in aliquo Oratorio cum altari portatili, non potest: sin minus, posset in casu necessitatis, sicut in aliis necessitatibus pro spirituali, vel temporali damno evitando in Iure positivo dispensare potest. Dicta necessitas dispensandi faciliter urgore potest in casu sepultura.

Quid facit Sacerdos, si Ecclesia violetur inter celebrandum?

Dico: Si Canon jam sit incepitus, prosequatur Missam, sexus omittat reliqua: Quia Canone incepit a Sacrificio censeretur aliquo modo inchoatum, quia Hostia jam est parata ad consecrationem. Ergo non debet reliqui imperficiut.

Quid si Sacerdos bona fide celebraret in Ecclesia violata, nonne per hanc celebrationem censetur reconciliata?

Dico: Tuttis, & probabilis est, quod non sed-

debet adhuc specialiter reconciliari.

Ratio: Tum quia id ex nullo iure constat, nam cap. de *Fabrica*, de *Consecr.* dist. 1. quod solet obiecti, in quo dicitur, aliquando totius consecrationis sanctificationem per Missarum solemnitatem impieri: illud, inquam, non loquitur de hoc casu, sed de illo, quando paries per partes reficiantur, & innovantur. Tum etiam, quia alias etiam sufficeret Missa mala fide lecta: Sed hæc non sufficit. Ergo nec illa. *Prob. moj.* Quia falsum est, quod ignoratio Sacerdotis, in Ecclesia violata celebrantis, vim aliquam tribua reconciliationi ejus. Ergo.

Confirm. Si ex dispensatione Episcopi (de qua ante) Sacerdos celebraret in Ecclesia violata, per hoc non reconciliaretur. Ergo. Nec, &c.

Quid si Catholici ejus Hæretici recipient aliquam Ecclesiam olim ritè consecrata, sed Hæretici hæc in ea peregerunt sua exercita, in ea seculpti sunt, vel ea nisi sunt ad usum profanos, vel ad reponendam ibi stramina, animalia, &c. instar divisoriorum, stetique absque teeto, janus, &c. debet quodammodo somnare ab Episcopo reconciliari?

Dico,

non esse necessarium, quia ex nullo iure constat, Ecclesiam, vel Altare violari per exercitum hæreticum, immo non violari colligitur ex c. *Ecclesiis*, de *Consecr.* dist. 1. Hinc sufficit, quod Episcopus visiter, & inspiciat Altaria aint fracta, & ipsam Ecclesiam, & Altaria aqua benedicta aspergendo simplici benedictione reconciliare, vel Sacerdoti committe reconciliandam. Si vero esset necessitas in tali Ecclesia celebrandi ante hanc Episcopi visitationem, debet adhiberi Altare portatile securitatis causa.

Quid vero si Catholici recipient aliquam Ecclesiam ab Infidelibus, v.g. Turcis?

Dico, debere fieri, prout ante dictum est ad quinum casum n. 6.

Quid si Ecclesia fuisset ab ipsis infidelibus adiuvata, v.g. Moschæ à Turcis, Synagoga à Judæis?

Dico, debere corpora Infidelium ejus, radi parientes, & ligna, & cum consecrata nunquam fuerit consecrari.

Vestes, sacra vasorum, & alia ad Missam requisita.

QUÆRO X. Quid de his censes?

LXI. *Ante Resp. nota*, quod cur in rebus (qua in usum hujus Sacramenti venient) exhibeantur consecrations, haec sit ratio (ut ait S. Thom. 3. p. q. 83. cit. art. 3.) „Ecclesia, & alla hujusmodi instantia, quodammodo virtutem, per quam apta reduntur Divino cultui, ut scilicet homines devotionem quandam exinde percipiant, ut sint patres, rationes ad Divina, &c. Et inde est, quod hujusmodi ante consecrationem emundantur, & exorcizantur, ut exinde virtus inimici pellatur.“ Hæc d. Hoc notato.

Resp. 1. *Vestes*, quibus Sacerdos celebraturus debet esse induitus, patent ex precedentibus. Sunt namque Amictus, Alba, Cingulum, Manipulus, Stola, & Planeta, seu Casulla. Quæcunque hæc vestes (id est de *Pluvial*, & *Dalmaticis*) sunt benedictæ, eo quod specialiter pro tam sacro ministerio sint deputatae; unde & dicuntur vestes sacrae.

Amitunt eam, si ita rumpantur, aut lacerentur, ut prior forma artificialis in eis non amplius appareat, nec servire possint amplius illi functioni, ad quam facta sunt?

Licet stola uti pro manipulo, vel è contra?

Licet in casu necessitatis, si commode possit adaptari.

Exstet peccatum celebrare in vestibus non benedictis?

Eset de se mortale, ex cap. *Vestimenta* de *Con-*

Consecrat. dist. 1. puta, si fieret absque gravi necessitate. Hac enim excusat in praesenti, quia Leges humanae etiam Ecclesiasticae censentur in ea non obligare. Posset etiam celebrans extra casum necessitatis excusari a mortali ob parvitatem materie, ut si celebret cum cingulo, aut manipulo non benedictio.

Pecccat. Sacerdos utendo in Missa vestibus sotidis, seu immundis, ac laceris.

Affirmo, si essent notabiliter tales; ut patet ex cit. c. *Vestimenta.*

Erecte peccatum ex genere suo mortale, sacris vestibus uti ac profanos usus?

Affirmo propter irreverentiam, qua fit consecratione. *Hinc* in cit. cap. dicitur, quod alii usibus servire non debeant quam Ecclesiasticis. *Hinc* nec licet eis uti, in comedisi, etiam sacris, & in loco sacro. Veruntamen ex vestibus profanis licere facere sacra, praxis quodivana docet.

Pecccat, qui nudis pedibus celebrat?

Eredit aliqua indecentia, sed non mortalis.

Nota, non licere Sacerdoti vestes, dum se induit, sumere de Altari pro celebratione Missarum, cum id competit tantum Episcopis, sive solemniter, sive privatis celebranti; inferioribus vero habentibus usum Pontificalem, nonnisi quando in Pontificalibus celebrant. Ita decrevit Sacra Congregatio, & hoc Decretum roboravit. *Urbanus VIII.*

LXII. Resp. 2. Plura sunt requisita ad apparatum Ecclesiasticum pro faciente Missa. Et sunt, ut sequuntur.

Requiritur 1. Altare consecratum ab Episcopo,

vel Abbatem, aut alio privilegiato; *Altare,* inquam vel firmum, seu stabile, vel portatile, seu viaticum. De hoc S. Thom. art. 3. sapientius dicit ad 2. Per Altare significatur ipse Christus. Unde, & consecratio Altaris significat sanctificationem Christi. Et ad 8. ibidem docet, quod mortaliter peccaret Sacerdos consecrando absque Altari, Caicis, & Corporalibus consecratis, & ceteris hujusmodi per Ecclesiam institutis.

Nota, Altare conscri violatum, 1. Quando mensa enormiter frangitur. 2. Quando lapis superior separatur ab inferiori. 3. Quando frangitur ipsum sigillum sepulchri, id est, loculos, in quo sunt sacra reliquie. 4. Quando ex quocumque capite Altare amittit suam formam.

Requiritur 2. Ornatu Altaris; hoc enim debet habere tres mappas lineas, quas etiam decet esse membratas. Si una sit duplicita, sufficit pro diuobus. *Hem* debet habere pallium, id est, antipedium pro decentia; quod tamen si ob paupertatem Ecclesie non adhibetur, non esset peccatum. Debet adesse Crux item probabilis loquendo in tali Altari, cuius imago representat Crucem, vel Crucifixum. Quia Rubrica prescribit, quod Crux debet collocari inter candelabrum. Crux ergo non debet esse nimis alta; sed observari oculis Sacerdotis celebrantis. Debet adesse candelabra, & candela accessa, quae debent esse cereae. In necessitate celebrare cum lucerna olei, aut cum uno lumine non est mortale.

Sequens Constitutio confirmat crucem in medio Altari esse collocandam.

C O N S T I T U T I O S. D. N. B E N E D I C T I P A P A X I V .

Confirmans varia Decreta Sac. Rit. Cong. quoad Imaginem Crucifixi in medio Altari ponendam.

B E N E D I C T U S P A P A X I V .

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

*A*ceperimus prestantium Virorum testimoniis jampridem in quibusdam Pontificis Ditionis Civitatisbus indiciam esse consuetudinem, que licet pietatem, ac Religionem praeserferat, Ecclesiae tam insitum, ac disciplina plurimum adversatur. Idem Nos ipsi reprehendimus in aliquibus Ecclesie hujus nostrae Romane Urbis, & aliis partibus, que Episcopis Suburbicariis subiunctioni. Quapropter muneri nostro desiderio magnopere videbamus, nisi de hac re monerentur illi, qui pro Spirituali hujus Civitatis regimine Ministri a nobis constituti sunt, & ali, qui Suburbicarios Episcopatus, vel alterius Civitatis in Ditione Pontifica Sedem obridentes curam gerunt animarum.

In Altaribus, que per Ecclesias erecta sunt, & in quibus Sacrum fieri consuevit, prater maiorem Tabulam, que vel depictam, vel incissam exhibet imaginem Sancti, in cuius nomen, & memoriam Altare consecratum est, adjungi coepit alia minor Tabula, in qua, vel coloribus exprimitur, vel are, ligno, aut marmore inciditur effigies alterius Sancti, ita ut Crux alteratur, que juxta Rubricas, inter Candelabrum collocari debet: cum vero neminem lateat, rem Divinam confici non posse, nisi Crux cum Imagine Sanctissimi Crucifixi super Altari constitutuatur, hinc minori Tabulae superadditur exiguis adeo Crucifixus, ut neque Presbyteri celebrantis oculis facile occurrat, neque a ullo alio distinguiri fermè possit, nisi hic diligenter perscrutetur, utrum super Altari revera Crucifixi Imago proposita fuerit.

Equidem non improbamus, quod idem Altare in plurim Sanctorum nomen ad memoriam dedicitur, quodve in majori Tabula, aut unius tantum, aut plures etiam Sancti pingantur, vel denique, quod alia minor. Tabula collocetur inferior, aut alio quocumque modo; ubi unus, vel plures Sancti Fidei in veneracione proponantur. Illud permittere nullatenus possumus, quod Missa Sacrificium in his Altaribus celebretur, que careant Imagine Crucifixi, vel ipsa incommodo statuarunt ante Presbyterum celebrantem, vel ita tenus, & exigua sit, ut ipsius Sacerdotis, & Populi assistentis oculos penes effugiat: Id enim alienum est a legibus, & Institutis Ecclesie, que in Rubricis, aliisque Ecclesiasticis Sanctionibus continetur: Id etiam maximè contrarium est Sacra antiquitat, & Ecclesiarum, etiam Orientalium, consuetudini, ita ut certissimum sit violari Leges Ecclesie, si exigua solum Imago Crucifixi praefigatur minori Tabula, vel Statu Sancti, qui superaditur, ut illum Fideles venerentur.

In

In Rubricis Missalis tit. de Preparatione Altaris, & ornamentorum ejusdem, hæc leguntur: super Altare collocetur Crux in medio, & candelabra saltem duo cum Candulis accensis hinc, & indè in utroque eius latere. In Romano Pontificali tit. de Consecratione electi in Episcopum; cum sermo est de Altari, ubi consecrandus Episcopus Sacrum operatur usque ad Offertorium, quo perach Misæ Sacrificium prosequitur in alio Altari, ubi Episcopus consecratus rem Divinam facit; in eo, inquam, Pontificali hac habentur: In Capella vero minore pro Electo, que à Majore debet esse distincta, addatur Altare cum Cruce, & duobus candelabris. Ceremoniale autem Episcoporum postquam lib. i. cap. 12. commemoravit candelabra, & candelas hæc addit: In quorum medio collocabitur Crux ex eodem metallo, & opere, praedita, ita ut pes Crucis, aquæ altitudinem vicinorum candelabrorum, & Crux ipsa tota candelabris supereminat, cum Imagine Sanctissimi Crucifixi versa ad anteriorum Altaris faciem.

Nos ipsi verba facinus de hoc veteri ritu collocanda Crucis in Altari, cum Sacrum peragunt, in nostris Commentariis de Sacrificio Missæ, quo Italico Sermoni à Nobis confecta fuerunt part. 4. sect. 1. num. 17. ac sequentibus. Plura deinde addidimus sect. 1. §. 18. & 19. cum ipsa latine reddita lucem iterum publicam adspexerunt. His enim adjungimus, ob vetustatem præseruit hujusc ritus, tamquam venerationem, cultumque semper exhibuit fuisse Crucis, que in medio Altari collocatur, cum Misæ Sacrificium conficiat, ut Novatores ipsi magis inferni, illam de medio auferre perituerint, cum suam coenam instituerint: hæc testatur Greuterus in suo tractatu de Cruce, cap. 23. tom. 1. ejus editionis, que postrem typus vulgata fuit.

Si vero disciplinam Orientalem inspicimus, Græcis in more positum est, ut ad Portam Regiam Sanctuarii utroque latere Imagines Christi Domini, ac Beatae Virginis, & super Altari Crucem cum Libro Sanctorum Evangeliorum constituant: In Liturgia vero Capto-Arabica que desumpta ex manuscriptis Codicibus Vaticanis impressa fuit anno 1736, in Collegio Urbano de Propaganda Fide pag. 33. indicatur Sacerdoti, celebranti, ut Benedictionem cum Cruce Populo impetrat, eam deinde osculetur, ac Diaconi tradat, qui ipsam super Altari collocat: Postrem Ritus Syriacus Maronitarum eadem prorsus decernit, que in Rubricis Romani Missalis prescribi superius indicavimus. Nam Patriarchi Stephanus lib. 3. træct. 2. sect. 4. ita scriptum reliquit: Mos est in omnibus Ecclesiis inolevit, ut super Altaris gradum salutiferæ Crucis vexillum collocetur. In Synodo etiam Nationali, que coacta fuit anno 1736, in Monte Libano, quam Litteris Apostolicis Nos ipsi confirmavimus, part. 2. cap. 13. de Sacrosancto Missæ Sacrificio can. 8. ita sanctum est: super Altare collocetur Crux in medio, & candelabra, saltem duo cum candulis accensis hinc & inde in utroque eius latere.

Scriptores, qui sacros Ritus explicarunt, nonnullas disputationes instituerunt; ac primo, utrum satis sit nudam Crucem in Altari staurare; an Imago Crucifixi addenda simili videatur. Equidem Rubrice Missalis solam Crucem commemorant. Cum tamen ceremoniale Episcoporum Crucem una, & Crucifixum nominet, idque communis Ecclesiæ consuetudini consentaneum sit, hanc Ideo sententiam probandum nemo sapiens dubitavit. Ita sentiunt Gavantus, Claudio La Croix, quib. 6. p. 2. de Sacrificio Missæ, n. 318. fateut, ob veterem communem usum, sine Imagine Crucifixi, que pendeat a Cruce, rem Divinam fieri non posse, nisi necessitas intervenierit: & profecto initio Ecclesiæ, cum Fideles concitare ad futurum Gentiles magnopere timerent, si Christum Crucifixum publicè adorandum proponerent: Crucem tamen pluribus modis exornata palam exponeant, atque incusum, vel depicting Crucis apponabant Agnum, qui Typus amantissimi Salvatoris semper habitus est, ut eo saitem modo Crucifixi imaginem exhiberent: id conspicutor adiungere in nonnullis hujus civitatis Ecclesiis, & testimonio etiam Magistrorum comprobatur in ejus Hierolexico, in vocabulo CRUX.

Secundo loco inquiritur, utrum Crucifixus pendens a Cruce debet in Altari constitui, etiam si Salvator noster Crucifixus in majori Tabula Altaris depicit, aut coelatus appareat. Gavantus id quidem probat; vel alii vero necessarium id minime arbitrantur, dummodi tamen Crucifixus in majori Tabula, vel pictus, vel celatus, primum locum obtineat præ ceteris omnibus; qua in eadem Tabula exprimuntur. Ita censem Pasquilius de Sacrificio Missæ quæst. 716. Quartus ad Rubricas Missalis part. 1. tit. 20. dub. 10. & Girbalodus de Sacramentis in træct. 5. de Sacrificio Missæ, cap. 9. dub. 2. num. 20. Huic partite sententia se conformavit Congregatio Sacerorum Rituum, uti constat ex responsione, quam ipsa promulgavit anno 1663. & quam Meratus recentes tom. 1. tit. 20. de Preparatione Altaris, n. 6. & in Indice Decretrum edidit tom. part. 2.

Tertio loco queritur, utrum Crucifixus in Altari collocari debet, cum Sacrificium Missæ in eo constituit Altari, ubi positum est Tabernaculum, in quo Pyxis cum Sacris Particulis continetur; cum præseruit eidem Tabernaculo pars Crux cum imagine Salvatoris Crucifixi semper praefigatur. Equidem in Ceremoniali Episcoporum haec habentur. Non in omnino, sed maximè decens est, ut in Altari, ubi Sanctissimum Sacramentum est. Missa non celebrantur, quod antiquitus observatum esse credimus: in veteri ceremoniali cum Clemente VIII. Pontificis generet, ita legebatur, quod antiquitus observatum esse videmus. Attamen id prorsus difficil nonnullis videtur, ob eam causam, quod, ut ipsi argumentantur, cum unicum Altare in veteribus Tempis extrui soleret, aut Divina Eucharistia in eis conservata non fuisset, aut nullum Missæ Sacrificium in eis esset institutum: aliter vero sentiunt ii, quibus cognitum, perspicuumque est, cum morem fuisse antiquitus, ut Sacra Eucharistia in Ecclesiæ Sacraario servaretur, vel in decenti Armario, quod parieti configebatur, ut nunc etiam perspicimus, in Basilica Sanctæ Crucis in Jerusalem: Idem perpendit Mahillon in Museo Italico tom. 1. pag. 89. ac tom. 2. pag. 139. At quod in presenti ingerit difficultatem, nec ultim ab examine propositæ controversie liberum facit; illud est, quod, juxta vigentem disciplinam, sacra Eucharistia conservatur in Tabernaculo; quod est positum super uno ex Altaribus Ecclesie, & quod in eo pasim Missa celebratur; cum, sedulo perpense ceremoniali texu deprehensus sit, cum prædicta celebrationi absolute non obstat; uti Christianus Lupus expendit tom. 11. recentioris editionis in Dissertatione de Sacris Processionibus pag. 356. Hanc itaque controversiam quom alios Nos ipsi expenditurem in supracitatis commentatoris de Sacrificio Missæ part. 4. sess. 1. num. 18. illorum sententiam probavimus, qui existimant Crucifixum inter candelabra statui debere, neque parvam Crucem, que Tabernaculo praefigatur, satis esse, ne Rubrica violetur, quemadmodum inferioris explicabimus. Idemque censuit Congregatio Sacerorum Rituum anno 1663. uti perspicuum ex Indice Decretorum, quem Meratus exhibuit part. 2. tom. 1. num. 400. ubi haec leguntur verba: Crux parva cum Imagine Crucifixi posita super Tabernaculum in quo asservatur inclusum Sanctissimum Sacramentum in Altari, non est sufficiens in Missa, sed poni debet alia Crux in medio candelabrum.

Quarto loco disputatur, utrum Crucifixus inter candelabra collocandus videatur, cum Sacrum pergitur in eo Altari, ubi Divina Eucharistia non includitur Tabernaculo, sed publicæ Fidelium veneratio-

ni exponitur. Id necessarium esse putavit Sacrorum Rituum Congregatio die 14. Maii anno 1707. Hoc enim petitum fuerat: An super Altare, in quo Sanctissimum Sacramentum expositum est, Crux de more collocari debeat. Sic autem responsum est: Numquam omitendum Crucis cum Imagine, Crucifixi apposita collocationem. Porro quum Nos ipsi tunc in minoribus constituti coadjutorem Promotoris Fidei gentes, ipsius loco eidem Congregationi presentes adfuerimus, adhuc memoria retinemus, in illa sententia ferenda varia fuisse, ac discrepancia suffragia, cattumque deinde fuisse, ne ipsa sententia in lumine edetur. Itaque res iterum deducatur in examen initio Pontificatus Nostri die 2. Septembris anno 1711. in eadem Congregatione Sacrorum Rituum, que postquam omnia diligenter accurateque perpendit decrevit, un qualibet Ecclesie morem, & institutum, quod ante servaverant in posterum quoque retinet. Et quidem pro Cruce ab Altari removenda, dum Missa in eo celebratur, & super eo publica veneratione Eucharistia exposita est, parum urget, quod nonnulli assentuntur, indeces esse, ut Christi imago in eo loco sit, in quo Christus ipse sub specie panis realiter praesens est, & ab omnibus sub eadem specie panis videtur: id quippe prorsus contingit, quoties Sacerdos in qualibet Altari rem Divinam faciem, materiam Eucharistie conservavit; nec enim Ecclesia unquam decernendum, putavit ut peracta consecratione, Crux ab Altari removet. Quemadmodum nec assentibus Crucem necessarie esse debere in Altari, in quo expositus est Sacramentum publica veneratione, si in ea Missa celebretur, quidquam prodesse potest, quod in publica Eucharistia expositione significetur triumphus, & gloria Salvatoris, in Missa autem Sacrificio ejusdem mors representetur; cum Ecclesia, tam in actione Missae, in qua Eucharistia consecrat, quam in conclusione precum, que coram eadem jam consecrata, & Fidelium veneratio palam exposita recitantur, una eadem collecta reque utatur, quam S. Thomas Aquinas fecerit, nimirum: Deus, qui nobis sub Sacramento mirabilis passionis tua memoriam reliquisti, tribue, quassumus, ita nos Corporis, & Sanguinis tui Sacra Mysteria venerari, ut redemptionis tuae (hoc est passionis, ac mortis) fructum in nobis jugiter sentiamus. Que cum ita se habeant, Rituumque Interpretes, & scriptores, ob ea, que mox relata sunt, in variis abierint sententias, satis commendari non possunt ea, que prudenter, sapienterque decreta fuerunt a predicta Sacrorum Rituum Congregatione, nempe, ut quilibet Ecclesia vel Diocesis suam retinet consuetudinem; ita ut nihil immutetur in ea Diocesi, ubi Crux in Altari constitutu solet, dum Missa celebratur, etiam Sacra Eucharistia publice proster: que nequa tempora excutitur in ea Diocesi, ubi contraria hujusmodi rei consuetudo jampridem invaleruit.

Hac omnia diligenter expousimus, non quidem, ut hac de plenum, iustumque traclatum adornaremus, sed ut ex eis cognitum esset, atque perspectum, quam alienum sit à Sacris Ritibus id, quod plures temere, & inconsulto peregerunt, nempe ut sacrum facerent ad Altaria, in quibus Crux haud prominere inter candela, sed exiguus tantum Crucifixus praefigatur. Tabula alicuius Sancti, qui vel depictus, aut celatus major Tabula Altaris adjungi consuevit.

Si etenim, juxta Rubricas Missalis, Crux inter candela statuenda est, si juxta ceremoniale Episcoporum, Crux ipsa cum Imagine Crucifixi candela superminere debet; si juxta sensum Congregationis Sacrorum Rituum, non satis esse judicatur exigua Crucifixus Tabernaculo infixus, cum Missa celebratur ad Altare, ut Pyxis cum Sacris Particulis in Tabernaculo includatur; si in praesenti non agitur ad Altari, in cuius Tabula Imago Salvatoris Crucifixi in primo loco Fidelibus exhibeat; nec minus ad Altari, in quo Sacra Eucharistia publice adoranda proposita sit; nemo est, qui non videat, proximam, de qua agitur, recente induciam, propriece matre à privatis personis usurpatam, ex supradictis dicendam esse omnino improbatam; eoque magis, cum ex exiguo Crucifixo, qui praefigit Tabula eius Sancti, qui Altari superadditur, ea profecto utilitas non consequitur, quam proponit Ecclesia, dum Crucem inter candela collaudam decernit. De hoc re praeclarissimus Vir Cardinalis Boni ita scriptum reliquit Rerum Liturgicarum lib. r. cap. 25. num. 8. Ab aspectu siquidem Crucis Sacerdotibus celebranti Passio Christi in memoriam reveracut, cuius Passionis viva Imago, & realis representatio hoc Sacrum est, mortem cruentam Salvatoris nostri incruentem exprimens, tamquam idem Sacrum quod in Cruce oblatum est, quamvis diverso modo offeratur: His postremis verbis indicatur orthodoxa doctrina, quam Tridentina Synodus declaravit Sess. 22. de Sacramento Missae cap. 2.

Itaque, vos omnes, Venerabiles Fratres, ad quos hanc Apostolica scripta dirigimus, curam magnopere impende, ne vestras in Diocesibus irrepact consuetudo, quam superius explicavimus; quod si jam ipsa invalerit, humanitatem prius, ac deinde severitatem, si opus fuerit, adhibentes, illam penitus convelli. De Sacrificio Missae res agitur, ideoque nemo vestrum ignorat, à Tridentino Concilio eam tribui auctoritatem Episcopis, & Ordinariis locorum, ut etiam tamquam Sedis Apostolicae Delegati corrigerem valeamus pravas consuetudines, que Ritui Missae celebrande adversantur; Ita clare desumitur sess. 22. in Decreto de observantia, & evitandis in celebratione Missae. Neque vos latet, nullum esse privilegium, aut immunitatem, quae delinquenter in hac re suffragari possit, ut vestra ab auctoritate, ponatur per Vos irrogatis vindicetur; idem sepius confirmavit Sacra Congregatio Tridentini Interpres, Decreto Inizaren ejusdem Synodi, quod paulo ante memoravimus: Id Faganus testatur ad cap. Grave, num. 46. de Officio Ordinarii, his verbis: Et generaliter hoc Decretum (de quo superius dictum est) censit Sacra Congregatio comprehendere etiam Regulares, quantumvis exemptos, eosque ea omnia, que ab Ordinariis locorum circa observanda, & evitanda in Missarum celebratione statuta fuerint, omnino servare teneri, ad idque etiam paenit., & censuris Ecclesiasticis ab iisdem Ordinariis cogi, & compelli posse. Nos quidem his Litice eamdem auctoritatem, qua jam praediti estis, iterum Vobis confirmamus, illud monendum superest, eam nobis mentem haud esse, ut Imagines Sanctorum, que major Tabula Altaris superadditae sunt, de medio aferatis, quam fortasse defuturi non essent invidi, qui ut pietatis vestra maculam inurerent, in vulnus disseminarent. Vos nulla duci religione in eum Sanctum, cuius Imaginem Fidelium venerationi subducitis: Illud Vobis precipimus, ut nullo modo patiamini rem Divinam fieri ad hujusmodi Altaria, nisi Crucifixus inter candela ita promineat, ut Sacerdos celebrans, ac Populus Sacris assistens eundem Crucifixum facile, & commode intueri possit; quod evenire nequit, si exigua solida Crux minor Tabula defixa fidelibus exhibeat. Si ejusmodi corruptela in Diocesim non valde propagata est, facile extinguit poterit, si privatum Regulares, aut Seculares Ecclesiasticorum Superiores de hac re moneantur; sin autem late per Diocesim invaluerit, tunc à Vobis Editum necessario promulgandum erit, quod his nostris litteris conformetur. Plura scribere Vobis prætermitimus, quos prudenter, ac doctrina laude satis præstantes existimamus: Auctoritatem nostram, ut rem perficiatis, & quoties opus fuerit, Vobis petentibus numerique defuturam pro certiori habeatis. Interim Fraternitatibus vestris, & Populis cura vestre commendatis, Apostolicam Beneficitionem peramittere imperitum.

Datum Rome apud Sanctam Mariam Majorem die XVI. Iuli MDCCXLVI. Pontificatus Nostri anno sexto.

Quan-

Quanta est obligatio adhibere lumen in Missa? Est sub mortali, ut patet ex universali consuetudine Ecclesie.

Quid judicas de casu, quo quis non vult audiire Missam nisi orto Sole, vel cum certo cereorum numero, ordine, & situ, vel a tali Sacerdote, qui vocatur Joannes, vel habet statuam Christi?

Est superstitionis, quia est ex se cultus inianis, & ad elevandam in Deum mentem inutilis. Hac in recipiencia, & ignorantia petentis potest à mortali excusare.

LXIII. Requiritur 3. Minister saltem unus in Missis privatis, (in solemnibus duo) qui vinum, & aquam celebratore porrigit, eique nomine totius populi respondeat. Debet autem esse mas, non feminina, ut patet ex c. Inhibitione. Et præstat in caso necessitatis Missam dicere sine ministro, quam femina ministrante. Legitur, quod in quibusdam locis Moniales clausuram non habentes Sacerdotibus in earum Ecclesia celebrantibus ministrant, & in Belgio scientibus Episcopis apud Moniales pueras decem vel duodecim annorum ad id inserviunt. Transeat hoc. Permitti saltem potes, ut femina vel Monialis in defitu alterius ministri à longe respondeat, non tam, ut immediate, & proxime Sacerdoti ministraret.

Requiritur 4. Sub mortali Calix cum patena ab Episcopo vel à simplici Sacerdote ex commissione Papæ consecratus. De hoc S. Thom. 3. p. quest. 83. cit. art. 3. ad 6. sic discurret: Quondam Sacerdothes non arietis, sed lignis calicibus utebantur; Zephirus autem Papa patens virtus Missam celebrare constituit, deinde Urbanus omnia fecit argentea. Postmodum autem statutum est, ut Calix Domini cum Patena sive ex auro ornato, sive ex argento fiat, vel saltum stanneus calix habeatur. De arte autem aut ex aurichalco non fiat, quia hoc vini virtute aurigenem parit, pariterque vomitum provocat, nullus autem in ligneo, seu vitro calice præsumptus Missam cantare; quia sonus lignum porosum est, & Sanguis consecratus in eo remanetur; vitrum autem fragile est, & posset fractio periculum immovere, & eadem ratio est de lapide. Et idœo propter reverentiam Sacramenti statutum est, ut ex predictis materiali calix fiat. Hec ibi.

Requiritur 5. Corporale, de quo S. Th. ibidem ad 7. sit ac: „Corporale sicut de panno linea, quo Corpus Christi fuit involutum. Unde in Epistola Silvestri Papæ in eadem distinctione legitur: Conseruit omnium statutum, uti Sacrum Altaris non in serico panno aut instincto quisquam celebrare Missam presumat, sed in panno linea ab Episcopo consecrato, sicut Corpus Christi in sindone linea, & mundi sepulcrum fit. Competit etiam pannus linea propter sui munditudinam ad significantiam conscientias puritatem, & proper multiplice laborum, & talis pannus preparatur ad significantem Christi Passiōnem. Hec ibi.

Requiritur 6. Palla etiam ex linea, & purificatorium linea, in cuius defectu posset adhiberi strophiolum, quod tamē postea ex decantia non esset amplius adhibendum ad tergendas nates. Tandem requiritur Missale.

Qualitas Missæ legenda.

QUÆRO XI. Quid de ea sentis?

LXIV. Ante Resp. nota: Missam, seu Sacrum aliud esse votivum, alius de tempore, vel de festo. Missa votiva est, quæcumque ex voto, vel desiderio petentis, vel arbitrio Sacerdotis legitur alio die quam Rubrica prescribit. Missa ex tempore, vel festo est, quæ legitur ex die, quo Rubrica Missalis prescribit. Et haec iterum, vel est privata, vel solemnis cum canu, vel etiam cum ministris; & est aliquando conventionalis, eo quod rem patens Conventus, vel Clerici, vel populi ad eam conveniat.

Resp. 1. Quæ, & qualis Missa quovis die sit legenda debet quilibet Sacerdos scire ex Missali, quo-

uitur. Certum enim est, quod per se loquendo, seu ordinariè legenda sit Missa, quæ eo die in Missali præscribitur. Unde nostrum Missale ita statuit: Missa quotidie celebrari debet secundum ordinem officii, de quo fit illa die.

Ratio: Quia Rubrice frusta non sunt factæ, sed ut serventur.

Resp. 2. Potest interdum graviter peccari, ordinem dierum, & Missarum in Missali præscriptarum non servando, præsertim si Missas Conventuales a Missali discrepant, ut si quis in Paschate celebretur de Requiem, vel ex proprio capitulo quotidie Missam votivam.

Ratio: Tam quia potest oriri grave scandalum. Tam quia salem consuetudo introducit maiorem obligationem circa Missas Conventuales, quam circa privatas. Immò in c. Quidam, de Celer. Miss. præcipit, ut in Ecclesiis Cathedralibus, Collegialibus, & Conventualibus in Communitate dicatur Missa diei, quæ proinde cadit sub gravi obligatione ex fine perfectæ observationis ritus Ecclesie.

Nota, maxime, in ciborie Superioribus Ecclesiasticis, Capitulariis, Conventuum, eorumque vices gerentibus, & Cantoriis, &c. curare, ut omnia ritus observentur.

LXV. Resp. 3. De Missis Votivis, & Requie nostrum Missale sic statuit: Pro Missis privatis non solù Missis pro defunctis, sed etiam quæcumque Missis Votivæ approbatæ possunt indifferenter dici, præterquam in festo duplicit, & supra, & Dominica vel Octava solemnissima, vel die octava solemnis Octavæ, & infra totam Octavam Epiphaniæ, & in Feria quarta Cinerum) cum memoria tamen ejus, de quo factum est officium, & alia memoria vel memoria, si quæ occurrerit; id autem passim non fiat, ut quod fieri potest, Missa cum officio concretor. Si Missa solemnis Votiva pro re gravi, vel publica Ecclesie causa in supradictis diebus exceptetur, poterit etiam dici cum una oratione tantum, modo altera etiam (nimirum solemnis Missa) dicatur de illis festis vel diebus. Præterquam tamen in Dominica prima Adventus, Feria 4. Cinerum, Dominica prima Quadragesimæ, Dominica Palmiarum cum tota Hebdomada majori, Dominica Resurrectionis, & Pentecostes, cum duobus diebus sequentibus, die Nativitatis Domini, Epiphaniæ, & Ascensionis, & festo Corporis Christi, in quibus diebus sola propria Missa dicti potest. Hec ex Missali.

Dicitur in hac Rubrica, quod possunt dici Missis Votivæ approbatæ, & haec sunt que habentur in fine Missalis, quibus in nostro Missali præmititur. Haec Rubrica: Missæ sequentes votivæ dici poterunt infra hebdomadam: justa populi devotionem, quando festum duplex aut supra non occurrit, secundum ritum tamē diei, de quo fit Officium. Qui Ritus describitur in prima Missa votiva, quæ est de SS. Trinitate, nimirum quando in ea debeat dici Gloria, Credo, Alleluia, Ite Missa est, vel Benedicamus Domino. Quod ibi videatur. Plures Missæ votivæ in nostro Missali sunt approbatæ, ut patet inscripti; quia diverse sunt Missæ, post quas notatur hac Rubrica: Quando per annum ex voto, vel devotione de hoc Sancto celebratur Officium, fiat sic, &c. Ubi videtur es in festo SS. Angelorum Custodum. Item Sanctorum canonizatorum Ordinis nostri, nimirum S. Raymundi de Pennaforti, S. Thomæ Aquin., S. Vincentii, B. Agnetis de Monte Politano, S. Petri M. S. Catharinae Senensis, S. Antonini, S. Hyacinthi, & S. Ludouici Bertrandii.

Quid si notatur Missa votiva de aliquo Sancto, de quo in Missali non est nisi Missa festi, nec alias Rubrica, v. gr. de S. Josepho, S. Antonio Paduano, & alii, &c.

Potest dici Missa Festi, sic tamē, ut si in ea occurrint hec vel simili verba: Cujus Naratitia, aut Nativitas, &c. loco eorum dicatur: Cujus commi-

mo-

Tract. XV. Exam. VI.

moratione, memoria, veneratio, &c. Vel si insertum sit *ly bōdi*, omitteratur.

Nota, si petatur Missa ex festis B. V. extra illa eius festa, vel si petatur de Pentecoste, de festo Corporis Christi, de Passione Domini, legantur Votiva suis locis notatae, non verò Missa festi.

Potestine dici Missa votiva de quovis Sancto Canonizato?

Affirmo: Quia Ecclesia de eo concessit publicum Cultum. *Nota*, si sibi Beatus, non nisi Canonizatus, eius Missa non potest dici extra Natalem eius.

LXVI. *Votula Statuum*, ut quotidie fiat Sacrum de B. V. presertim per unicus Sacerdotem, ut quotidie eam Missam celebret?

Ad 1. Quesitus partem affirmo, posse Statuo, consuetudine, vel Fundatoris voluntate constitui, ut prater Missam principalem de festo occurrente celebretur altera Votiva in festo quantumvis solemnis de B. V. etiam in certo Altari ad Cultum Deiparae amplificandum vel conservandum. Et ita praedicatur in Cathedrali Ecclesiae Constantiensis quotidie die Matutinis, ita ut nec in Paschate omitteratur. Nec hanc proximam improbat *S. Pius V.* Missali dicens: *Si fiat Officium duplex vel semiduplex, Missam principalem oportere esse de die, quia illis verbis satis indicat, quod altera minus principalis, etiam in festo duplice possit esse Votiva.*

Ad 2. Quesitus partem Resp. quod statuo, vel consuetudine non possit induci obligatio, ut unus idemque Sacerdos quotidie celebret eam de Beata Virgine. Quia saltem unus dies ob humanas infirmities debet Sacerdoti relinquiri vacus. Et ita patet ex cap. *Significatione de Prebendis.*

Tenentur Sacerdos in die Animarum Missam offerre pro omnibus defunctis in genere?

Dico, consultum esse ut fiat haec, & practicetur unde, & Ecclesia in ea Missa fecit Collectam pro omnibus defunctis in communis; Praeceptum tamen non est adeoque ad libitum applicari potest.

Ratio: Quia hoc praecipue nullibi extat.

Quid si Sacerdos in Missa de Requiem omittat Sequentiam Dies ira. Ecce peccatum?

Peccatum solum venialiter, quia eam omitendo Missa proprie non mutatur, quia simplicitate non est pars integralis Missae. *Inmō* nec venialiter peccat, dum Rubrica dicit, quod possit dici pro arbitrio Sacerdotis: praecipue si eam omittat ex causa.

LXVII. *Qui ex fundatione tenetur certò die, vel quotidie legere Requiem*, tenetur in conscientia etiam in festis solemnibus?

Non tenetur, sed melius facit in festis solemnibus, v. gr. Duplicibus, ac Dominicis, uti & in Feris privilegiatis, id est, quibus festa duplicitur, dum sunt feria Hebdomadæ sanctæ, Paschatis, Pentecostes, &c. si legit Missam de die.

Ratio: Tum quia prudenter presumere potest, quod Fundator noluerit tales dies includere. *Tum etiam*, quia Sacerdos melius faciat conformando se universalis Ritus Ecclesiæ, quæ in Rubrica statuit, tunc potius non debere legi Missam de Requiem, quam non satis rationabiliter voluntati fundatoris, vel alterius potens Missam votiva obsecundari, qui satisficit intentioni potenti rationabiliter, seu juxta regulas prudentie.

Nota tamen, quod, ut refert *Gavantus*, sacra Congregatio bis declaraverit, posse tolerari Missas de Requie in duplici, ut satis voluntati Fundatorum. Hac tamen consuetudo quantum ad Festa solemnia, non est facile introducenda, ubi introducta non est. Quia in re minor difficultas est de Festo, quod est Chori tantum, in quo etiam potest legi ad instantiam potens, ut satis eis devotioni erga defunatos, si ex denegatione valde turbaretur.

Dixi, in duplici; quia de semiduplici, vel simplici non est tanta difficultas, cum enim ex rationabili causa in eis possint dici Missæ votivas, potest etiam fundatoris; (cujus dispositio est habenda pro-

lege) facere fundationem, ut in illis legatur Requiem.

LXVIII. *Possumus* in festo duplici Chori, in qua potest celebrari solemne Requiem, v. g. in die Depositionis, Tertio, Septimo, Trigesimo, etiam legi Missæ private de Requiem?

Possumus: Quia Ecclesia videtur hos dies specialiter instituisse pro suffragio, & solatio defunctorum, adeoque Rubrica huic institutioni cedit. Et ita fert praxis.

Quid si alibi sit consuetudo, ut etiam in festis de praecipto, vel in Dominica celebretur Missa solemnis de Requiem in Exequiis, possunt utiam Missæ private de Requiem dicī?

Possumus salem sub ipsis Exequiis, non potest, vel ante. Cur enim non concederetur Missa privata, si sit concessa solemnis de Requiem in & sub Exequiis, cum repenter pro una actu, cui proinde cedit solemnis festi?

Dixi, in Exequiis; Si enim sit dies Anniversarius, vel Tertius, Septimus, Trigesimus, debet (uti & facultatis potest quam dies transpositionis) transferri, vel anticipari, nec eis credit festivitas diei, ad quam populus ex praecipto confluit.

Nota, quod quadam Missam de Requiem celebrandam in die obitus, in festis, debeat attendi consuetudo loci, juxta quam potest in eo loco, in quo vigeret celebrari Requiem in die obitus in festo primaria classis, nisi sit unus ex majoribus, ut dies Pascha, Pentecotes, &c. Juxta eamdem consuetudinem potest celebrari Requiem in die Cenæ Domini, & in Sabbato sancto, ita tamen, ut in Cenæ Domini fiat ante Missam solemnum diei, quia per eam temporis celebrandi pro hoc, & sequente die quasi clauditur: in Sabbato sancto autem potest dici ante, vel post Missam solemnum. Nam etsi diebus Missæ privatae non sunt absoluè prohibite, ut patet in hoc Ex. n. 54. Sed N.B. standum esse consuetudini loci, LXIX. *Nonna* Missa de Requiem plus prodest defunctis quam alia?

Dico: Omnes Missæ ex opere operato sunt eiusdem valoris, attamen per se loquendo Missa de Requiem plus defunctionis prodest ex opere operantis, quia specialis fructus consurgit ex precibus Ecclesie specialiter ab ea instituti pro defunctionum suffragiis. *Dixi*, per se loquendo; quia exceptio est, si Sacerdos majore cum devotione sit celebratus de Sancto (cum ius est festum) quam de Requiem, & singulari fervore pro anima defuncti Sanctum roget.

Ex his colligetur, quod in festis Sanctorum Capellanus habens Missam fundatum de Requiem possit legere de festo, supposa prefata devotione maiore, qui supplere potest fructum ex dictis Ecclesie precibus consurgentem. *Supposito* etiam, quod hæredes fundatori, aliave de fundatione scientes non offendunt.

Ex his etiam resolvitur *Quæstio*: An qui stipendum accepti, ut legali Missam funebrem, eamque promisi, satisfaciat legendi eam de festo? *Idem* quæri potest de Missa votiva. Pro horum intelligentia vide *Rationem* n. 68. *Datum*. Hinc noster de *La Crux* ait: Optimè satisfaciens dicendo Missam diei, quia sic conformans Regula Missalis, & saluberrimum consilium est ita facere. *Inmō* non excusat eum a peccato, qui in festis solemnibus omittit Missam diei, nisi juxta exceptiones jam insinuatas.

Quid si Sacerdos promisit Missam votivam certam pro die que eam juxta Rubricas legere licet, & legit aliam?

Peccatum contra fidelitatem, sed nonnisi venialiter, cum petens non patiatur damnum grave saltem. *Inmō* nec venialiter, si ex alio capite habeat rationabilem causam, vel si faceret ideo, ut Missam conformem Officio diei, quæ conformitas valde commendatur in Rubricis.

LXX. *Missa specialiter concessa uni Religioni*, v. g. Missa Rossarii concessa nostro Ordini, potest etiam fundatori; (cujus dispositio est habenda pro-

De Missa.

Negativè declaravit sacra Congregatio anno 1622, die 25. Junii. Unde alii Sacerdotes legant Missam votivam de B. V.

Nonne salem extranei licet eam legunt in ipso festo in eorumdem Religiosorum Ecclesiis?

Resp. Negativè, nisi per consuetudinem facta sit interpretatio Legis. Quia prohibito Congregationis facta est absolutè. Ergo pro quocunque loco.

Hinc sub *Urbano VIII*, qui decretem confirmavit sacra Rituum Congregatio prohibens omnino Missas a S. Congregatione non approbatas, & signanter Missas muncupatas S. Gregorii pro vivis & defunctis. Missam 15. Auxiliatorum, Missam de Patre eterno, & quacunque alias: ut supra non approbatas, subdit, exceptis tamen Missis Rosarii, & de Monte Carmelo, quæ sunt permisæ Regularibus quibusdam, & iis dumtaxat, nec possunt ab aliis celebrari, euam in ipsorum Regularium Ecclesiis.

LXXI. *Cujus Missalis Ritus est servandus, præterit* a *Sacellano in Ecclesia Monialium?*

Servandus est Ritus Missalis Romani, juxta Bullam *S. Pii V.* eti prafexam. Excipiuntur illæ Religiones, & loca, quæ jam à 200. annis utuntur Missam proprio. Capellani Monialium debent celebrare Missam ipsarum Breviariorum, & Missali conformem, vel saltē (si alia non habeatur) ei valde conformem.

Stipendum pro Missa.

De hoc sufficiens actum est supra *Tract. 12. Exam. 5. num. 76.* in *Resp. ad 4. Oppos. & num. 77. usque ad 78.*

EXAMEN VII.

De Missa abruptione, interpolatione, partium omissione. De Cæremoniis Missæ, & defunctionibus, qui in ea occurtere possunt.

QVÆRO I. Licitene Missam inceptionem abrumpere, Q' residuum omittere, vel semel ceptam resumere?

LXXII. *Resp. 1.* Mortaliter peccat, qui absque urgentissima cause Missam inceptionem abrumpit, etiam ante Canonem.

Ratio: Quia est maxima irreverentia, & sacrilegium.

Resp. 2. Talis abrumpens incurrit penam suspensionis, positam in c. *Nillus 3. de Cons. dist. 1. non tam excommunicationem latam, sed solùm ferendam.* Quia in c. *Nihil 7. quest. 1.* de hoc casu dicitur: *Si quis bac temerè præsumperit, excommunicatus sententiam sustinebit.* Ergo est ferenda, non lata.

Resp. 3. Ex legitima causa licitum est Missam inceptionem abrumpere, & omittere.

Declaratior cause: Prima est, si Sacerdote celebranti supervenient infirmities, proper quam commode, & reverenter eam completere nequit. Secunda causa, si Sacerdote ante consecrationem immineat periculum vita, non solidi licet potest, sed & debet Missam abrumpere, & omittere, ne se & Sacramentum temere exponat periculum. Si vero una species esset iam consecrata, debet Sacerdos, si illo modo esset possit, statim consecrare etiam alteram, & mox sumere utramque, & abire, omnis alii Cæremoniis, ad quas in tanto periculo non obligatur. Si ex periculo, & meu mortis, non possit alteram speciem consecrare, dictum est supra *Tract. 12. Exam. 2. num. 16. ad 2. & ad 3.* distinguendo inter metum ortum à causa naturali, vel à causa libera, ab intrinseco, vel ab extrinseco. Ubi vide.

Tertia causa est, si celebrans ante consecrationem recordetur se non esse jejenum, vel se esse

suspensum, interdictum, irregularē, quæ sunt impedimenta juris, & ex omissione Missæ non sequatur scandalum.

Quarta, si excommunicatus non tolleratus nocte recedere à Missa, & Canon inceptus non sit. De quo vide *Tract. 14. Exam. 1. num. 14.*

Quinta, si ante Canonem ponatur cessatio à Diuinis vel Ecclesia consecrata violetur, & consecratis non gaudent privilegio celebrandi in Ecclesia viatoria. Porro si inter celebrandum ponetur interdicturnum, Missa eset perficienda clausis januis.

Resp. 4. Missam semel ceptam, Canone jam interpretato, resumere, seu repeteri à principio, vel Evangelium, &c. peccatum mortale est, quacunque ex causa fiat, etiam ob adventum Principis, vel Episcopi, vel aliorum ad Missam audiendam obligatorum; ast repeteret tantum Epistolam, vel Evangelium est solum veniale, si scandalum desit.

Ratio: Quia in primo casu est gravis, in secundum levis irreverentia.

QUÆRO II. Licitene Missam interpolare, seu intertrumpere?

LXXIII. *Resp. 1.* Non licet, absque justa cauètate tamen ex illa.

Ratio 1. p. Quia eset gravis irreverentia.

2. Pars patet ex praxi, qua interponitur Concio, fuit Ordinationes, &c. Talis justa causa etiam est infirmitas superveniens, quæ Missam sine interpolatione facit moraliter impossibilem.

Resp. 2. Justa quoque causa interpolandi Missam etiam post Consecrationem est spiritualis necessitas proximi, ut ei provideatur etiam extra Ecclesiam de remedio salutis necessario necessitate medi, si prater celebrantem nullus alius adsit, qui provideat, v. gr. de Baptismo, vel Pœnitentia.

Ratio: Quia est casus extremitatis necessitatis proximi existens in periculo danni animæ irrepabilis, cui indubio subvenire vult Deus, qui neminem vult perire. Ergo.

Nota 1. Quod si in tali casu Missam post Consecrationem interpoletur, debet interea aliquis constitui, qui Species consecratas custodiat, vel in defectu eius reponi debent in Sacramentum.

Nota 2. Quod in eodem casu, si moribundo ministrando sit Sacramentum Pœnitentia, ministrari ei etiam possit Extrema Unctio. Quia utilitas proximi excusat moram paulo longiore, si Missa semel rationabiliter sit interpolata.

Dixi in *Resp. 2. etiam extra Ecclesiam*; si enim moribundus sit intra eam, minor difficultas est, post teste celebrans, Missam etiam post Consecrationem interpolare, Vaticum, & Extrémam Unctionem dare, quia tunc non est notabilis interruptio Sacrifici; nec opus est vestes sacras exuire. *Dixi 2. Post consecrationem*, ad missinandum, quod à fortiori licet ante eam, etiam Vatici dari gratia.

QUÆRO III. Licitene in Missa aliquid omittere, vel addere?

LXXIV. *Resp. 1.* Celebrans in conscientia teneret servare ritum Missæ præscriptum in Missali, nihil omitendo, nec addendo. Nam *Tridentinum Sessione 22. in Decret. de Observandis, & evitandis in Missa* statuit: „Neve ritus alios, aut alias cæremonias, & præcessus Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatae, ac frequenter, & laudabiliter usi recipi fuerint. Quarum, nam verò Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis à superstitionis cultu, quam à merum, qui omni ab Ecclesia inventus est, omnino ab Ecclesia removantur, &c., Et S. Pius V. in sua Bulla: „Nec in Missa celebratione alias ceremonias vel ritus, quæ quā hoc Missali continentur, addere vel recipere præsumant.“

Resp. 2. Peccatum ex genere suo mortale est, omittere aliquam gravem, seu majoris momenti cæremoniam, quales sunt v. g. mistio aqua cum vino, uitriusque speciei elevatio, fractio Hostiæ, mistio ejus cum